

ORGANOLOGIJA

DANI ORGULJA U ISTRI 2001.

Vrhunski europski orguljaši nastupili su u Umagu u okviru 4. međunarodnog festivala *Dani orgulja u Istri* održanog od 2. do 9. rujna 2001. godine. Temeljna zamisao priređivača 1. festivala *Dani orgulja u Istri* održanog prije tri godine u istarskom gradiću Umagu bila je nastavak upoznavanja (povijesnih) orgulja u Istri i orguljaške glazbe u interpretaciji uglednih europskih umjetnika – orguljaša po završetku *Orguljaške ljetne škole* u Šibeniku. Na taj način uspostavljena je za polaznike seminara – za učenike i studente – veza između njihova sudjelovanja u seminarima liturgijske glazbe (pjevanje i sviranje orgulja) u Šibeniku i upoznavanja europske orguljske glazbe u interpretaciji vrhunskih orguljaša.

Unatoč materijalnim teškoćama i ove je godine tvrtka *Lifestyle d.o.o.* iz Umaga s direktoricom Vedranom Gamboc uspjela uz pomoć sponzora organizirati festival, a pomogli su *Ministarstvo kulture Republike Hrvatske*, *Ministarstvo za kulturo Republike Slovenije*, udruga *Euro-Mediterraneo Culture dei Mari (Como)*, *Istarska županija – Upravni odjel za prosvjetu i kulturu*, *Turistička zajednica Istarske županije*, *Grad Umag*, *Turistička zajednica Grada Umaga*, *Gradski ured za kulturu Zagreb*, *Grad Buje*, *Grad Novigrad*, *Općina Sv. Petar u Šumi*, *Občina Pirna in Mestna občina Koper*, *Comune dei San Dorligo della Valle*, *Hrvatska glazbena mladež Zagreb* i *Međunarodni kulturni centar Glazbene mladeži Grožnjan*, *Koncerti u Eufrazijani* i *Iskrice – dječji festival duhovne glazbe*. Zahvaljujući razumijevanju svećenstva Porečko-pulske biskupije bilo je moguće prirediti niz nastupa u istarskim mjestima i crkvama u čijem se vlasništvu i nalaze povijesne orgulje.

Ove su godine sudionici festivala i sve malobrojniji polaznici odsjeli u novouređene objekte za agroturizam u mjestu Volpia udaljenom desetak kilometara od Umaga. Kako su posjeti publike koncertima, koje u cijelosti možemo procijeniti kao iznimne glazbene izvedbe, nerijetko znatno odstupali i od najskromnijeg prosjeka od dvadesetak slušatelja trebalo bi u budućnosti razmisliti o animaciji publike, podjednako turista na ljetovanje u Istri te onih iz drugih krajeva Hrvatske kojima se ne pruža mogućnost praćenja niza vrhunskih interpretacija u sredinama gdje žive. Nastupom studenata (Valentina Fijačko – sopran, Marija Bašić – flauta, orguljaši Kristina Putarek, Borna Barišić, Pavao Mašić i gost iz Slovenije – Martin Lenarčić) tijekom mise za blagoslov festivala, koju je u nedjelju, 2. rujna predvodio prof. dr. Josip Grbac u Umagu u župnoj crkvi Uznesenja Marijina i Sv. Pelegrina, započeo je 4. festival *Dani orgulja u Istri 2001.*

Umjetnički ravnatelj festivala doc. Mario Penzar osmislio je i ugovorio nastupe za ovaj jedinstveni pohod eu-

ropskih orguljaša Istri. Na koncertima su se predstavili orguljaši: Jaroslav Tuma iz Praga 2. rujna 2001. u župnoj crkvi Marijina Uznesenja i Sv. Pelegrina u Umagu (orgulje iz 1776. godine rad su Francesca Daccija); Roberto Velasco iz Trsta 3. rujna 2001. u Piranu u župnoj crkvi Sv. Jurja (orgulje don Petra Nakića iz 1746. godine); Rui Paiva iz Lisabona (odabravši i portugalsku glazbu) 3. rujna 2001. u crkvi pavlinskoga samostana u mjestu Sv. Petar u Šumi (orgulje slovenskoga orguljara Janeza Jurja Eisla iz 1780. godine); Martin Haselböck iz Beča 4. rujna u župnoj crkvi u Umagu (koncert je u cijelosti snimila ekipa HRT-a). Sopranistica Lidija Horvat-Dunjko i orguljaš Gregor Klančič (njegov prvi nastup u Hrvatskoj) predstavili su izabrane orguljske i nekoliko poznatih skladbi za glas uz pratnju orgulja u Završju 5. rujna 2001. godine u župnoj crkvi Rodenja Blažene Djevice Marije (orgulje su rad Giovannia Battiste Piaggia iz 1740. godine). 6. rujna 2001. u Umagu u župnoj crkvi Uznesenja Marijina nastupio je orguljaš Giovanni Feltrin iz Venecije; 7. rujna 2001. godine u crkvi Sv. Ivana Krstitelja u Dajli predstavio se programom *Tri stoljeća glazbe, od XVI. do XVIII. stoljeća u Europi* orguljaš Bruno Strangis iz Pariza. Orgulje u Dajli izradila je 1910. godine tvrtka *Domenico Malvestio i sinovi* iz Padove, a upravo je dovršena njihova obnova koju su materijalno pomogli brojni sponzori. U subotu, 8. rujna 2001. godine nastupili su u istoj crkvi u Dajli orguljaš Krešimir Haas (Zagreb) i trubljač Stjepan Filipić izvevši odabrane skladbe za trublju i orgulje (solo) iz razdoblja baroka i galantnog stila.

Možda jedna od najzanimljivijih nastupa ostvario je 8. rujna 2001. godine u Umagu u župnoj crkvi Uznesenja Marijina i Sv. Pelegrina engleski orguljaš, pijanist, skladatelj i muzikolog Peter Bannister, koji djeluje u Parizu, predstavivši skladbe iz razdoblja baroka, jednu vlastitu skladbu pisanu upravo za orgulje u Umagu, te skladbu skladatelja XX. stoljeća G. Kurtaga (r. 1926.). Posljednji nastup tijekom kojega smo upoznali i dio španjolske glazbe za orgulje održao je 9. rujna 2001. godine u župnoj crkvi u Umagu španjolski orguljaš Jose Luis Gonzales Uriol. Koncert se nije mogao održati u Bujama u katedrali Sv. Servola gdje se nalaze orgulje graditelja Gaetana Callida iz 1791. godine, jer nije pravodobno dovršena njihova obnova zbog zadržavanja na carini dijelova za orgulje izrađenih u radionici u Italiji. Nastupe orguljaša pomogli su *Istituto italiano di cultura*, *Institut Français* i *Österreichisches Kulturforum* iz Zagreba, *Ministarstvo vanjskih poslova Portugala* i *Španjolska ambasada* u Zagrebu.

Na području čitavoga istarskog poluotoka samo se u Piranu nalaze jedine u potpunosti sačuvane orgulje šibenskoga graditelja i utemeljitelja mletačko-dalmatinske škole don Petra Nakića, pa je i ove godine održan međunarodni skup priređivača *Avditorij Portorož* i *Lifestyle d.o.o.* Umag, 3. rujna 2001. godine u refektoriju Minorskog samostana Sv. Franje u Piranu (povodom 700. obljetnice njegova osnutka). Tema je bila Petar Nakić i

njegovi učenici, a priloge su predstavili prof. dr. Lilly **Jaroschka** iz Beča (*Velike orgulje samostanske crkve u St. Florianu, Oberösterreich, nazvane "Brucknerove orgulje"* djelo F. X. Krismanna), Božidar **Grga** iz Šibenika (*Orgulje Petra Nakića i njegovih sljedbenika u Hrvatskoj*), Zdenko **Kučer** iz Varaždina koji danas djeluje u Švicarskoj (*Odjeci Nakićeve orguljarske tradicije u 19. stoljeću na području Austrougarske monarhije*), Luca **Salvadori** iz mjesta Alatri u Italiji (*Talijansko orguljarstvo u ogledalu specijaliziranog časopisa Arte Organaria e Organistica 1994.-2000.*) i Emin **Armano** iz Zagreba (*Gaetano Moscatelli i njegove orgulje u sjevernoj Hrvatskoj*).

Popratna događanja festivala bila su predstavljanje baze podataka o orguljama u Istri (u nedjelju, 2. rujna 2001.) autora Gorana **Matejčića**, učenika 8. razreda osnovne škole *Viktora Cara Emina* iz Umaga. O prvome talijanskom izdanju božićne pripovijetke *Gospodin Dis i gospođica Es* ilustracijama Francesce **Marcozzi** govorio je urednik prof. Livio **Sossi**, a u Volpiji se moglo razgledati izložbu keramičkih radova nadahnutih orgulja u Završju *Upravo zato...* autorice Mirjane **Đurović**.

Od ove godine novi vizualni identitet plakatima, letcima i naslovnoj stranici opširnog kataloga u kojem su se kao i ranije utvrđeni redosljed predstavljanja mjesta održavanja koncerata, orgulja i orguljaša i jezici izlaganja (hrvatski, talijanski, engleski) dao je Sergio **Gobbo**. To je bitno različito rješenje od knjižica tiskanih prethodnih godina, čije je odmjereno i s malim brojem boja ostvareno likovno rješenje sugestivnije progovaralo o ozbiljnosti stanja istarske orguljske baštine i potrebi njezine zaštite. Katalog je tiskan u Mariboru. Prema mjestu tiskanja dostavljen je obavezni primjerak radi izrade CIP-a *Narodnoj in univerzitetnoj knjižnici* u Ljubljani. Kataložni zapis nisu slovenski knjižničari profesionalno učinili (prema formalnom slijedu nizanja podataka) određivši upitno i stručno skupinu prema Univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji. Doista možemo požaliti što publikacija koja ostaje kao arhivski zapis o trajanju ove jedinstvene glazbene manifestacije u Istri (Hrvatskoj) nije tiskana u Hrvatskoj. Ovakvi propusti – u raskoraku s na međunarodnoj razini dogovorenim rješenjima struke – ne mogu postati mostom zbližavanja i razmjene iskustava. Ionako skromno hrvatsko glazbeno izdavaštvo osiromašeno je tako za još jedan vrijedni pothvat!

Snežana Mikalušić Čeran

BLAGOSLOVLJENE NOVE ORGULJE U CRKVI SV. NIKOLE TAVELIĆA U ZAGREBU

U nedjelju, 11. studenoga 2001. godine zagrebački nadbiskup msgr. Josip **Bozanić** blagoslovio je novoizgrađene orgulje i predvodio misno slavlje u župnoj crkvi Sv. Nikole Tavelića u zagrebačkoj Kustošiji. Uz župnika Zvonimira **Sekelja** i župskog vikara Sinišu

Hegedušića svečanosti se pridružilo još dvadesetak zagrebačkih župnika i svećenika. Vjernici župe, koji su svojim darovima omogućili izgradnju orgulja, te mnogi uzvanici i ljubitelji orguljske glazbe u potpunosti su ispunili crkvu. Nakon misnog slavlja, na kojemu je zbor župe sudjelovao izvođenjem djela A. Klobučara, M. Leščana i V. Lisinskog, graditelj orgulja Wolfgang J. **Braun** u kratkom je govoru upoznao prisutne s karakteristikama novih orgulja, a preč. kanonik Alojzije **Domislović** iz Varaždina o potrebi čuvanja i održavanja orgulja u našim crkvama. Orguljašica Hvalimira **Bledšnajder** izvela je prigodni program koji su slušatelji pozdravili dugotrajnim pljeskom:

1. J.S. Bach: *Toccata i fuga u d-molu, BWV 565*
2. Ch. Tournemire: *Improvisation sur le "Te Deum"*
3. K. Kolb: *Sedam riječi Kristovih na križu:
Žedan sam - Svršeno je*
4. L. Županović: *Vztao se je Kristuš denezka
(Surrexit Christus hodie)*
5. G. Young: *Cathedral suite
Praeludium - Allemande -
Aria - Rigaudon - Sarabande
- Toccata*
6. A. Klobučar: *II. sonata
Maestoso - Largo - Presto
possibile*
7. F. Liszt: *Preludij i fuga na B-A-C-H*

Izvođenjem djela različitih razdoblja i različitog ugođaja pokazala se vrijednost ovih orgulja, koje bi u ovaj zapadni dio grada mogle privući publiku na koncerte orguljske glazbe. Zbog skućenog prostora pjevališta orgulje su postavljene u dva glavna kućišta s lijeve i desne strane kora ispred zida, dok je ledni pozitiv smješten na ogradu u sredini kora. Sviraonik se nalazi odmah iza pozitiva i sastoji se od tri manuala i pedala čije tipke su mehaničkom trakturom povezane sa sviralama. Registri se uključuju električki, a slobodne kombinacije imaju 128 mogućnosti za memoriranje. Za stvaranje zračnog pritiska postavljena su dva motora sa pet regulacijskih mjevhova, kako bi svaki mehanizam imao vlastiti pritisak. Dispozicija orgulja je sljedeća:

<i>I. Positiv C – a3</i>	<i>II. Hauptwerk C – a3</i>
Gedeckt 8'	Gemshorn 16'
Rohrflöte 4'	Prinzipal 8'
Sesquialtera 2f	Viola da Gamba 8'
Oktave 2'	Libl. Gedeckt 8'
Quinte 1 1/3'	Oktave 4'
Dulzian 8'	Holzflöte 4'
Tremulant	Quinte 2 2/3
	Superoktave 2'
	Mixtur 4f
	Cornett 5f
	Trompete 8'
<i>III. Schwellwerk C-a3</i>	<i>Pedal C – g'</i>
Violone 16'	Prinzipalbaß 16'